

Permanente evaluatie

Omschrijving

Een didactisch team (zie steekkaart 'Didactisch team') kan ervoor opteren om studenten 'permanent' te evalueren, d.w.z. om een regelmatige evaluatie van het leerproces van de student tijdens het academiejaar uit te voeren, hetzij formatief (ter ondersteuning van het leerproces), hetzij summatief (i.c. voor een gedeelte van het leerproces) en deze voor een gedeelte of volledig te laten meetellen in de eindevaluatie. Permanente evaluatie kan verschillende vormen aannemen en is bedoeld om het verwerkingsproces van de leerstof continu over het academiejaar te laten verlopen. Bovendien levert permanente evaluatie onmiddellijke feedback aan het didactisch team over de vorderingen en eventuele moeilijkheden bij de studenten. Ook de student krijgt via permanente evaluatie een beter zicht op het eigen leerproces.

Waarover gaat het?

Indien een didactisch team kiest voor permanente evaluatie van studenten wil dat zeggen dat het op regelmatige basis de vorderingen van de student beoordeelt. Deze permanente evaluatie kan louter formatief zijn (zie steekkaart 'Evalueren'), maar kan ook gedeeltelijk meetellen in het eindoordeel over een student (het eindoordeel bestaat bijv. deels uit de score op permanente evaluatieactiviteiten, deels uit de score op het eindexamen) of zelfs als enige evaluatieactiviteit worden gebruikt (m.a.w. ter vervanging van een eenmalige eindevaluatie).

Cruciaal is dat zo objectief mogelijke criteria worden uitgewerkt (door het didactisch team of in overleg met studenten) op basis waarvan de permanente evaluatie zal gebeuren. Tevens moeten deze criteria ook duidelijk worden gecommuniceerd zodat studenten kunnen inschatten wat het gewicht is in de eindevaluatie van de verschillende activiteiten of prestaties die permanent zullen worden geëvalueerd.

Permanente evaluatie kan voor studenten een stimulans zijn tot regelmatige inzet.

Waaruit bestaat het?

De manier waarop permanente evaluatie wordt ingevuld, hangt in belangrijke mate samen met de doelstellingen (zie steekkaart 'Formuleren van doelstellingen') die men in het opleidingsonderdeel nastreeft. Permanente evaluatie kan dan ook op verschillende manieren gebeuren, o.m.:

- via verschillende (elektronische) tussentijdse toetsen (waarop eventueel deelpunten kunnen worden behaald);
- via een reeks van (korte) opdrachten/papers, verslagen, oefeningen of presentaties (waarvan de behaalde deelscores volgens een bepaald gewicht de evaluatie uitmaken);
- via een portfolio waarmee de vooruitgang in een aantal vaardigheden of competenties wordt opgevolgd;
- via regelmatige evaluatie van de medewerking van studenten tijdens contactmomenten;
- via regelmatige evaluatie van bijdragen op een elektronisch discussieforum;
- ...

(zie steekkaarten 'Tussentijdse toetsen', 'Elektronisch toetsen', 'Opdrachten', 'Verslagen', 'Presentatie', 'Portfolio', 'Medewerking tijdens contactmomenten', 'Elektronische discussiegroep').

Waarvoor en hoe kan je het gebruiken?

Om de permanente evaluatie van studenten zo 'objectief' mogelijk te laten verlopen, is een goede voorbereiding (wie, wat, wanneer, hoe evalueren?) en uitwerking van een duidelijk systeem (dimensies, criteria, scoring, weging in de eindevaluatie,...) door het didactisch team noodzakelijk.

Cruciaal is dan ook om studenten te informeren:

- *waarom* permanente evaluatie plaatsvindt, nl. welke doelstellingen streeft het didactisch team hiermee na, bijvoorbeeld stimuleren van regelmatig studeren, studievorderingen opvolgen, inspelen op voorkennis (zie steekkaart 'Voorkennis'), snel kunnen remediëren waar nodig, studenten het eigen leerproces leren sturen,...;
- *welke vorm van permanente evaluatie* zal worden uitgevoerd en wat er van de studenten wordt verwacht, bijvoorbeeld na elk contactmoment een elektronische tussentijdse toets (zie steekkaart 'Tussentijdse toetsen') afleggen, verscheidene kleine opdrachten (zie steekkaart 'Opdrachten') volbrengen binnen een korte deadline, wekelijks de portfolio (zie steekkaart 'Portfolio') indienen met informatie over de studieactiviteiten van de afgelopen week, voorbereid naar de les komen zodat men actief kan deelnemen aan een groepsdiscussie, enkele korte presentaties (zie steekkaart 'Presentatie'), verzorgen over een groepsworkshop,...;
- op basis van *welke criteria* zij zullen worden beoordeeld; deze criteria kunnen door het didactisch team of in overleg met de studenten worden bepaald, o.m. wat is de gewichtsfactor van de verschillende evaluatieactiviteiten onderling en van de permanente evaluatie in het eindcijfer, hoeveel belang wordt bij de quotering gehecht aan inhoud, aanpak, vormelijke aspecten, timing,...;
- *hoe* de evaluatie zal worden *georganiseerd*, bijvoorbeeld zijn alle tussentijdse toetsen of oefeningen verplicht of is er een bepaald minimum en eventueel te behalen bonuspunten, vindt de permanente evaluatie plaats op vooraf vastgelegde tijdstippen of zijn er ook onverwachte evaluatiemomenten, op welke manier/wanneer/door wie zullen de resultaten van de evaluaties worden meege-deeld aan de studenten,...

Aanbevelingen en valkuilen

Permanent evalueren of niet?

Men kan moeilijk algemene regels formuleren in welke situaties permanente evaluatie het meest is aangewezen; alles hangt af van de doelstellingen (zie steekkaart 'Formuleren van doelstellingen') die het didactisch team nastreeft.

Permanente evaluatie heeft alleszins een aantal belangrijke *voordelen*:

- studenten worden aangezet tot regelmatig studeren;
- studenten krijgen doorheen de verschillende evaluatieactiviteiten een steeds beter beeld van de doelstellingen (zie steekkaarten 'Evalueren' en 'Formuleren van doelstellingen') die het didactisch team nastreeft en de manier waarop die moeten worden gerealiseerd;
- studenten krijgen de kans om hun kennen en kunnen op meerdere momenten te demonstreren en kunnen minder goede prestaties eventueel nog compenseren tijdens een volgend evaluatiemoment. Cruciaal is dan ook dat de student specifieke feedback (zie steekkaart 'Feedback') krijgt over de eigen gemaakte fouten en ervaren moeilijkheden;
- het didactisch team krijgt belangrijke feedback over de vorderingen, maar ook leermoeilijkheden bij de studenten, waardoor het mogelijk is om het lesgebeuren bij te sturen of te remediëren waar nodig;
- het didactisch team kan de studenten beter leren kennen en een meer persoonlijke band met hen opbouwen, o.m. oog voor voorkennis/misvattingen (zie steekkaart 'Voorkennis'), persoonlijke problemen van student,...

- de tijdsinvestering van het didactisch team voor summatieve evaluatieactiviteiten is verspreid over het semester/academiejaar in plaats van zich te concentreren op één moment;
- ...

Niettemin moet bij de overweging om permanente evaluatie toe te passen voor summatieve evaluatie ook rekening worden gehouden met een aantal mogelijke *nadelen*:

- wellicht worden studenten aangezet tot regelmatigiger studeren, maar hun motivatie kan grotendeels extrinsiek zijn ('studeren voor de punten') (zie steekkaart 'Motivatie');
- de afweging wanneer en op welke manier (gewogen) scores op deelevaluaties worden medegedeeld aan studenten is niet eenvoudig: enerzijds kan een systeem van permanente evaluatie studenten juist de kans geven om bij te sturen en minder goede prestaties te herstellen, anderzijds kan een student die op meerdere deelevaluaties slecht presteerde gedemotiveerd geraken, vnl. als hij geen mogelijkheid meer ziet om alsnog te slagen voor het opleidingsonderdeel;
- als voor een opleidingsonderdeel tijdens het academiejaar permanente evaluatie plaatsvond en de student moet, na niet-slagen, het 'examen' overdoen, dan zal voor een andere evaluatievorm moeten worden gekozen. Studenten moeten hierover tijdig worden geïnformeerd;
- studenten hebben soms slechts een vaag idee over wat permanente evaluatie is en hoe deze zal plaatsvinden; het bepalen en communiceren van strikte criteria en scoringsregels, zeker voor het beoordelen van vorderingen die moeilijker meetbaar zijn – zoals medewerking tijdens contactmomenten (zie steekkaart 'Medewerking contactmomenten'), ontwikkeling van een portfolio (zie steekkaart 'Portfolio'),... – is dan ook onontbeerlijk;
- voor grote groepen is het moeilijk om permanente evaluatie door te voeren, de tijdsbelasting voor het didactisch team is wellicht nóg groter dan bij een eenmalige eindevaluatie;
- sommige studenten kunnen geneigd zijn veel aandacht en tijd te besteden aan opleidingsonderdelen die permanent geëvalueerd worden, dit ten koste van opleidingsonderdelen waarvoor dit niet het geval is;
- ...

Gebruik van een digitaal leerplatform

Zie steekkaarten 'Evalueren', 'Tussentijdse toetsen', 'Elektronisch toetsen', 'Opdrachten', 'Verslagen', 'Presentatie', 'Portfolio', 'Medewerking tijdens contactmomenten', 'Elektronische discussiegroep'.